

Començar un fruiterar amb bon peu

Qui no ha somiat amb un futur idíl·lic de vida autosuficient? Potser hem pensat que en el nostre camí cap a aquest futur idíl·lic un bon lloc per començar a treballar és el fruiterar. Tanmateix, abans de posar fil a l'agulla no estarà de més que hi pensem una mica.

TEXT: REDACCIÓ FOTOGRAFIA: JUAN SÁNCHEZ AMORÓS

Podem fer un llistat d'algunes de les reflexions en torn als fruiters que sovint s'utilitzen com a punt de partida a l'hora de crear un fruiterar, i que fariem bé de revisar.

Com que, de moment, no tinc temps de cuidar un hort plantaré uns quants arbres fruiters

La idea que un fruiterar no porta feina és com aquella idea, que tot sovint reapareix, de la jardineria o l'horticultura sense feina. Ni un jardí, ni un hort ni un fruiterar són espais que trobem a la natura, tots demanen molta dedicació. Els arbres fruiters, com la resta de cultius, han estat domesticats per l'home al llarg de mil·lennis i s'han acostumat a tenir algú que els cuidi. Si no tenim temps, i només els donem aigua, potser aconseguirem que visquin però difícilment en collirem cap fruit.

Em costa molt de trobar compost i fertilitzants ecològics, no puc fer un hort

Com que veiem els arbres del bosc, o alguns d'ornamentals, que ningú fertilitza, pensem que el mateix passa amb els fruiters. Però també s'han de fertilitzar, d'una manera diferent a com fertilitzaríem les plantes d'un hort, però s'ha de fer¹. Si no, ens arrisquem a tenir fruiters com el de la portada de la revista: els líquens s'hi instal·len perquè l'arbre gairebé no creix.

Tinc poca aigua, o poc temps per gestionar el reg; millor que planti fruiters

Tots els arbres fruiters, a l'hora de produir, agraeixen l'aigua. N'hi ha que en necessiten força. Podem instal·lar un reg gota a gota que ens estalviarà feina (i potser aigua, si el gestionem adequadament). Però, algú ha instal·lat mai un reg automàtic que funcioni llargues temporades sense problemes? A banda, quan els arbres són petits, l'aigua se'ls ha de donar a prop del troc; i després s'ha d'anar allunyant el degotador i millor si n'hi ha més d'un, de degotador². Hi ha arbres que necessiten més aigua que altres i cada espècie té moments del seu cicle que en necessita més o menys. No es fàcil equilibrar el reg segons les necessitats de cada espècie, el més probable és que alguns ar-

bres pateixin set i altres tinguin massa aigua (pensem en les necessitats d'una pomera i d'una olivera, per exemple). Però, el que és més important, els sistemes automàtics promouen l'allunyament: com que no hem de regar a mà no ens acostem al fruiterar fins que de lluny veiem un arbre amb les fulles exteriors que s'assequen (indicant que passa set) o un altre amb les de l'interior que ja li han caigut (indicant massa aigua). També regant a mà podem tenir problemes: en general se sol regar sovint i amb poca quantitat, cosa que pot ser una bona estratègia per a un hort que té plantes anuals l'arrel de les quals no cal que creixi gaire. Però els fruiters prefereixen que se'ls regui de manera abundant i espaiada. I regar abundantment a mà és força avorrit.

El fruiterar no em donarà molta feina a l'hora de desherbar i amb el tallagespes o la desbrossadora ja passaré

Amb aquestes eines aconseguirem que sota els fruiters només hi visquin les plantes que suporten bé que se les talli sovint. Certament faran la seva funció de protegir el sòl, però no esperem que fomentin la biodiversitat necessària per assegurar la pol·linització o per tenir menys problemes sanitaris en els arbres. Si el fruiterar té una coberta de plantes més variades el més probable és que allà s'hi instal·li tot un seguit de fauna útil que ens ajudarà a mantenir els arbres i els seus fruits sans. Això demana una manera de tallar l'herba més atenta, no tan sovintejada, deixant que determinades plantes floreixin i acabin el seu cicle. I potser aquest tipus de coberta no ens semblarà massa endreçada.

Com que no tinc temps ni tècnica, de moment deixaré els arbres sense esporgar. De tota manera ja m'agradarà un fruiterar "natural"

És veritat que la majoria d'arbres viuen la mar de bé sense que ningú els esporgui, i també alguns fruiters. Però en general ens agraeixen la poda amb més fruits i més regularitat en les produccions d'un any a l'altre. Hi ha fruiters, com el presseguer o el cep, que fins i tot suporten malament la

1. i 2. En aquest sentit vegeu l'article "Punts clau de la fertilització i la gestió del reg en producció ecològica de fruita" a l'Agrocultura núm. 67.

manca de poda. A banda, i és important, l'esporga permet de mantenir els arbres en formes que faciliten el seu maneig: la collita, l'aclarida de fruits, la mateixa esporga, l'aplicació de fertilitzants líquids, etcètera. Amb l'esporga podem facilitar la maduració del fruit o evitar algunes malalties. I és una de les eines que tenim per mantenir els arbres en una mida raonable. Clar que per esporgar necessitem unes nocions mínimes de quan, com i què tallar.

No m'importarà que els arbres es facin grossos: compartiré la collita amb la família

Si els arbres són molt grans se'ns farà difícil de protegir la collita dels ocells que, a més, no seran els únics vertebrats no humans que voldran compartir aquesta collita. Val més prendre les mesures necessàries per tal d'evitar que aquests altres veïns (conills, ocells, porc senglar, cabirols, entre altres) es quedin la totalitat dels fruits o malmetin els arbres. Per altra banda, si penso que estarà bé que sota els arbres hi pasturi alguna mena de bestiar, millor que els arbres tinguin prou mida com per no quedar afectats per la pastura.

No necessito una fruita d'aparador, només vull que tingui bon gust

Ja ho hem dit, els arbres fruiters són delicats, han estat seleccionats per donar fruita gran i amb la part no comestible (pinyol, pell) raonablement petita. Si no actuem per afavorir aquest tipus de fruita, l'arbre i la seva producció patirà. Per exemple, una de les operacions que psicològicament costa més de fer és la d'aclarir els fruits. Podem pensar que no cal eliminar tot aquest potencial només per tenir fruits més grossos. Però no només s'aclareix per això: si l'arbre té massa fruits pot patir escassetat de recursos. Per exemple, cada poma necessita unes 30 fulles per tirar endavant el seu desenvolupament, i si tenim massa pomes ens poden faltar fulles. Un arbre amb menys fruits disposa de més recursos per repartir entre ells i per al propi manteniment. Per altra banda, la separació que queda entre els fruits després de l'aclarida dificulta la difusió de plagues i malalties. Això no vol pas dir que ens haguem d'obsessionar per la mida de la fruita: no cal que els préssecs semblin síndries!

Pel que fa a la sanitat del cultiu, hi ha varietats més resistents que altres i també espècies més delicades que altres, però ja podem comptar que un arbre o altre necessitarà la nostra intervenció amb algun tractament, no tant perquè la fruita sigui bonica, si no perquè n'hi hagi de comestible.

Voldria tenir fruites molt variades

Un llimoner, i una pomera, un caquier... Hi ha fruiters que, segons on estigui situat el nostre fruiterar, serà impossible de cultivar.

01. La línia de degotadors es va enterrar per protegir-la de les màquines, però algun animal ha trobat interessant de furgar i desenterrar-la.

02. L'ametller s'ha deixat créixer tant en alçada que no hi ha manera de protegir els fruits d'ocells i rosegadors.

Els cítrics no suporten les gelades, les pomes necessiten passar determinades hores de fred durant l'any, els kiwis volen sempre humitat a l'ambient. Abans de triar quin tipus de fruita voldríem collir és millor que observem quins fruiters viuen a la zona o preguntem als veïns amb experiència.

Tant me farà la varietat de cada fruiter

La varietat és tan important com l'espècie. Per exemple, diferents varietats d'ametllers floreixen amb setmanes de diferència i els de floració tardana és més fàcil que esquivin les gelades que malmetrien la producció d'ametlla. A banda hi ha el tema de la pol·linització, que ens convé tenir clar si volem assegurar que hi haurà fruita. Per entendre com funciona cal veure que el concepte de varietat en els fruiters és diferent del concepte de varietat que s'utilitza, per exemple, en les plantes de l'hort.

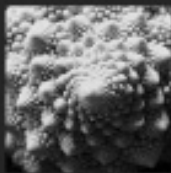
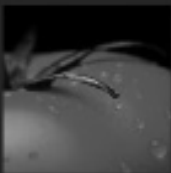
Aquestes darreres es solen multiplicar per llavor, i dins d'una mateixa varietat d'enciam, per exemple, tenim individus que, tot i assemblar-se molt, provenen de llavors diferents i per tant són diferents. Els fruiters es multipliquen vegetativament, empeltant la varietat desitjada sobre un altre arbre (el peu) per tal de conservar-ne la mena. Això vol dir que els arbres d'una mateixa varietat són clons, és a dir, tenen tots la mateixa dotació genètica. La natura ha treballat molt per afavorir la reproducció sexual dels vegetals i un dels mecanismes que ha establert per assegurar-la és evitar que una planta s'autofecundi (que el seu pol·len fecundi les flors pròpies). No totes les plantes tenen aquest mecanisme, però hi ha moltes espècies de fruiters que sí que el tenen, de manera que si en un fruiterar només tenim una pomera, o totes les pomes que hi tenim són de la mateixa varietat o, tot i ser de varietats diferents, floreixen a destemps i no hi ha altres varietats de pomes que veïnat que puguin proporcionar pol·len, ens podem trobar que no collim pomes. En les últimes dècades

s'ha treballat molt per aconseguir varietats autofèrtils de la majoria de fruiters, però no està de més que ens informem abans d'escollir la varietat a plantar. I de tota manera, fins i tots els arbres autofèrtils donen millor producció si tenen arbres de varietats diferents a la vora.

No sé ben bé quina mena de sòl tinc allà on ha d'anar el fruiterar

Doncs estaria bé de saber-ho. La majoria d'arbres fruiters, ja ho hem vist, són el resultat d'empeltar dos arbres. Abans s'empeltava sobre peus francs del mateix fruiter, això vol dir arbres de la mateixa espècie nascuts de llavor. Després es va veure que en molts casos no calia que els dos arbres fossin de la mateixa espècie i que empeltant sobre peus diferents s'aconseguia superar dificultats que el terreny presentava (sòls massa calcaris, amb tendència a retenir l'aigua o massa secs, zones on prosperen determinades malalties). Pensem també que algunes espècies es poden empeltar sobre peus d'arbres silvestres (com el perer i el cirerer silvestres o l'arç blanc) i com a resultat s'obtenen arbres molt soferts. Ens interessa conèixer sobre quin peu han estat empeltats els arbres que volem plantar per mirar que siguin els adequats per al nostre sòl o que ens ajudin a superar les dificultats del terreny. A més, el tipus de peu determinarà, fins a cert punt (el tipus de poda escollit hi té molt a dir), la mida de l'arbre adult, de manera que abans de decidir quins arbres plantar hem de tenir una idea tant de les condicions del terreny com de la mida que volem que adquireixin els nostres arbres.

Un cop arribats al final de l'article no voldríem pas haver-vos tret les ganes de plantar uns quants fruiters. Es tracta, només, de començar petit, amb pocs arbres d'espècies fàcils (com podrien ser el codonyer o el nesprer del Japó) i anar-ne aprenent de mica en mica. Ànims! ✿

Hortec som una cooperativa que produeix i distribueix fruites i verdures de conreu ecològic.

Treballem amb estima i dedicació perquè l'alimentació amb productes ecològics sigui una realitat per a tothom.

Si està interessat en oferir els nostres productes al seu establiment, contacti amb nosaltres i l'informarem.

Hortec
frutes i verdures de conreu ecològic